

**Ilmiy amaliy
jurnal
№ 2 (4)
2026**

**YANGI
O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTI**

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali 2-son 2026 yil*

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

2

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2026

MUNDARIJA

Аслонов С.М., Амиджанова М.М. Развитие бизнес-идей (стартапов) предпринимательской деятельности в Республике Таджикистан.....	7
Умаров И.Ю. Современные тенденции инновационного развития пищевой промышленности Узбекистана.....	13
Akbaraliyeva D., Mirzamahmudova M. Bank tizimi tarixi va rivojlanishi.....	16
Mamajonova N.A. Qurilish korxonalarida innovatsion boshqaruv faoliyati samaradorligini baholash ko‘rsatkichlari arxitekturasi.....	22
Ahmadkulov D.R., Xamrayev O.Y., Khattobov U.B. Kriptovalyutaga soliq solishda jahon tajirabasi va muammolar.....	25
Toshpulatov A.M. Qurilish materiallari sanoati korxonalarining ishlab chiqarish hajmini baholash usullari.....	30
Bahromov Sh.F. Jahonda to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalarning (TXXI) iqtisodiy rivojlanish bilan bog‘liqligini tahlili.....	34
Kalmuratov B., Izzetov B., Yusupova J., Shamuratova A. Calculation in econometric models of human capital financing in innovation management in Uzbekistan.....	39
Sultonov B.M. Oilaviy korxonalar faoliyatini boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmiga ta‘sir etuvchi omillar va ularni baholash asoslari.....	43
Юсупов М.Х. Фарғона вилояти маҳаллаларида ижтимоий омилларнинг иқтисодий барқарорликка таъсири: демография, гендер ва миграция таҳлили.....	47
Жаббаров К.Й., Жалолов И.Х., Эркинов М.Д. Молиявий ҳисобот тизимининг моҳияти ва шаклланиш босқичлари.....	57
Гулямова Н.Х. Саноат корхоналарини инновацион ривожланиши ва миллий иқтисодиёт ўсиши.....	61
Arziboyeva R.S. Banklarda asosiy vositalar va mablag‘lar hisobini takomillashtirish.....	64
To‘raboyev Q.Q. Raqamli iqtisodiyot sharoitida mamlakatimizda soliq tizimini modernizatsiya qilish va sun‘iy intellekt hamda Big Data yordamida nazorat.....	67
Tojiboyev I.I. Raqamli biznes va elektron tijoratni soliqqa tortishning dolzarb masalalari va yechimlari.....	70
Xolmirzayev I.O. Kichik biznes va tadbirkorlik subyektlari faoliyatining rivojlantirishning iqtisodiy yo‘llari.....	74
Saidova M.J. Sanoat tarmoqlari transformatsiyasi sharoitida texnologik eskirish va modernizatsiya muammolari.....	79
Usmonova N.A. Andijon viloyatida kichik korxonalar faoliyat samaradorligiga ta‘sir etuvchi omillarni statistik va ekonometrik tahlil qilish.....	83
Xaydarov M.T., Jannazarova G.K. Bozor infrastrukturasi va uning rivojlanish istiqbollari.....	87
Худайназарова Д.Г. Фармацевтика корхоналарида харажатларга доир ахборотларни бухгалтерия ҳисоботларида очиб бериш тартибини такомиллаштириш.....	93
Madaminov A.M. O‘zbekistonda sanoat tarmoqlari faoliyatida oziq-ovqat sanoati rivojlantirish istiqbollari.....	99
Zufarova G.A. Kambag‘al va ishsiz fuqarolarni tadbirkorlikka jalb qilish masalalari.....	103
Ergashev I.I. Kichik korxonalar investitsiyaviy jozibadorligini samarali boshqarishda jahon amaliyoti tajribasi.....	106
Sativaldiyeva G.X. Ijara munosabatlarini mohiyati, ahamiyati va tasniflanishi.....	110
Kamilova A.N. Sanoat korxonalarida mehnat unumdorligini oshirishda mehnatni normalashtirish tizimining o‘rni va ahamiyati.....	115
Базарова Г.Г. Занятость населения в Узбекистане – теоретико-методологические основы анализа и практические механизмы решения проблем.....	119
Turabov B.T. Byudjet taqchilligi va xalqaro moliyaviy oqimlarning ta‘siri.....	125
Xamzaev A.N. Mamlakatimizda kapital bozorini rivojlantirish yo‘llari.....	131
Xamzaev A.N., Mirzajonov M. Mamlakatimizdagi xususiy korxonalarining raqobatbardoshligini oshirish yo‘llari.....	136

Raximova L.Sh. Innovatsion iqtisodiyot sharoitida ayollar tadbirkorligining roli va uning turmush farovonligiga ta’siri.....	141
Nosirov S.N. ESG tamoyillarini joriy etish orqali sug’urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini oshirish mexanizmlari.....	146
Maxkamov X.M. Tijorat banklarida muammoli kreditlar ulushini kamaytirishning iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish.....	150
Hamrakulova M.F. Sanoat korxonalarida innovatsion boshqaruv mexanizmlarining mahsulot sifati va bozor raqobatbardoshligiga ta’siri.....	153
Mirzayeva L.S. O‘zbekiston qimmatli qog‘ozlar bozoridagi aksiyalar likvidligini oshirish yo‘llari.....	157
Очиллов Ж.Ж. Инновацион ривожланишда кичик бизнес фаолияти экотизимининг роли..	160
Usubjonov Z.V. Qurilish materiallari bozori mohiyati va uning xususiyatlari.....	165
Bekmurodov N.X. Hududiy iqtisodiy rivojlanishning nazariy asoslari va konsepsiyalari.....	170
Yusupova M.B. Zamonaviy boshqaruv tizimi va strategik boshqaruv hisobi.....	175
Xudayberdiyev O.A. Globallashuv sharoitida elektron tijorat orqali tadbirkorlik subyektlarining xalqaro savdo munosabatlarini rivojlantirish mexanizmlari.....	179
Bo’stonova N.A. Andijon viloyatida kichik biznes subyektlarining salohiyatini tahlili.....	187
Bo’stonova N.A., Nematjonova R.D. O‘zbekistonda aholining daromadlari va iste’mol xarajatlarining biznes rivojlanishiga ta’siri.....	192
Hamidova Sh.O. Sanoat korxonalarida mehnatni tashkil etish va boshqarish samaradorligi tahlili.	196
Abdullayeva Z.S. Maxsus iqtisodiy zonalar faoliyatining ijtimoiy va institutsional samaradorligi.	199
Duvshatova N.K. Hududlararo iqtisodiy nomutanosiblikni tartibga solishda investitsion yondashuvlarning samaradorligi.....	203
Усманова А.Б. Цифровая составляющая устойчивого развития региональной туристской системы (на примере Бухарской области).....	207
Qidirniyazov A.Sh. Uy-joy qurilishida kapital qo‘yilmalar hajmi va yakuniy natijalar o‘rtasidagi bog‘liqlikni ekonometrik modellashtirish.....	213
Dexkanova Sh.K. Aylanma iqtisodiyotning barqaror rivojlanishdagi ro‘li.....	217
Gulimboyev S.I., Rejapov X.X. Aholining farovonligini ta’minlashda ijtimoiy qo‘llab-quvvatlashning o‘rni.....	221
Mamatov B.S. O‘zbekistonning investitsion imkoniyatlari: asosiy tendensiya va natijalar.....	226
Kamoldinova N.A. Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish – ular bandligini ta’minlashning asosi.	231
Aminboyev J.O. Amortizatsiya hisobida foydali xizmat muddatini aniqlash: nazariy va amaliy yondashuvlar.....	235
Maxramova N.Y. Strategik menejmentda kadriyatlar zanjiri: raqobatbardoshlikni oshirishning konseptual asoslari.....	241
Usmanova S.S. Innovative development of the pharmaceutical industry.....	245
Faxriddinova N.N. Yashil tadbirkorlik va uning iqtisodiyotdagi o‘rni.....	250
Захирова Г. Тиббий туризм хизматлари бозори ривожланишининг хориж тажрибаси.....	254
Абдуллоев А.Ж. Барқарор ривожланиш стратегияси асосида минтақавий саноатлашувни амалга оширишнинг хорижий мамлакатлар амалиёти.....	258
Sharapova N.K. Hududlarni barqaror rivojlantirish dasturlarini xalqaro standartlar tizimiga moslashtirish imkoniyatlari.....	264
Rahmatullayeva D.O. Demografik omillar va bandlik samaradorligi o‘rtasidagi munosabatlar..	272

muddati to‘g‘risida iqtisodiy jihatdan asoslangan, sodda va tushunarli ma‘lumotlarni taqdim etish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Buxgalteriya hisobi milliy standarti (5-sonli BHMS) “Asosiy vositalar”. <https://lex.uz/acts/821041>
2. Buxgalteriya hisobining milliy standarti (7-sonli BHMS) “Nomoddiy aktivlar” <https://lex.uz/acts/627308>
3. Buxgalteriya hisobining xalqaro standarti (16-sonli BHXS) “Asosiy vositalar” <https://lex.uz/docs/6312360>
4. Buxgalteriya hisobining xalqaro standarti (38-son BHXS) “Nomoddiy aktivlar”. <https://lex.uz/docs/6312360>
5. Moliyaviy hisobotning xalqaro standarti (16-son MHXS) “Ijara”. <https://lex.uz/docs/6312360>
6. Donald E. Kieso, Jerry J. Weygandt, Terry D. Warfield. Intermediate Accounting. Wiley, IFRS Edition, 2018. Chapter 11 (Depreciation). 298 p.
7. Peter Walton. International Accounting. Cengage Learning, 2012. Chapter on Non-current assets. 352 p.
8. N.B.Abdusalomova. Buxgalteriya hisobi. Darslik. – T.: “Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi”, 2021 – 482 b.
9. Urazov K.B., Po‘latov M.E. Buxgalteriya hisobi. Darslik. –T.: “Fan va texnologiyalar nashriyot-matbaa uyi”, 2021. -136 b.
10. Qurbanov Z.N., Misirov K. Moliyaviy va boshqaruv hisobi.–T.: “Iqtisod-Moliya”. 2019.– 449 b.

UDK:338.2

**СТРАТЕГИК МЕНЕЖМЕНТДА ҚАДРИЯТЛАР ЗАНЖИРИ:
РАҚОБАТБАРДОШЛИКНИ ОШИРИШНИНГ КОНЦЕПТУАЛ АСОСЛАРИ**

**ЦЕПОЧКА ЦЕННОСТЕЙ В СТРАТЕГИЧЕСКОМ МЕНЕДЖМЕНТЕ:
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ**

**VALUE CHAIN IN STRATEGIC MANAGEMENT: CONCEPTUAL FOUNDATIONS FOR
INCREASING COMPETITIVENESS**

Maxramova Nigora Yuldashevna

Andijon davlat texnika instituti, “Menejment” kafedrasida katta o‘qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada strategik menejmentning muhim tarkibiy qismi bo‘lgan “Qadriyatlar zanjiri” modeli tahlil qilinadi. Maqolada korxonaning ichki jarayonlarini optimallashtirish orqali qo‘shimcha qiymat yaratish, xarajatlarni kamaytirish va bozorda barqaror raqobat ustunligiga erishish yo‘llari yoritilgan. Maykl Porter modelining asosiy va yordamchi jarayonlari batafsil tavsiflangan.

Kalit so‘zlar: qadriyatlar zanjiri, strategik menejment, qo‘shimcha qiymat, xarajat, raqobat, ta‘minot zanjiri.

В данной статье анализируется модель «Цепочки ценностей» (Value Chain), являющаяся важнейшим компонентом стратегического менеджмента. В работе освещаются пути создания добавленной стоимости посредством оптимизации внутренних процессов предприятия, сокращения издержек и достижения устойчивого конкурентного преимущества на рынке. Подробно описаны основные и вспомогательные процессы модели Майкла Портера.

Ключевые слова: цепочка ценностей, стратегический менеджмент, добавленная стоимость, затраты, конкуренция, цепочка поставок.

This article analyzes the "Value Chain" model, which is a crucial component of strategic management. The paper highlights ways to create added value by optimizing the internal processes of an enterprise, reducing costs, and achieving a sustainable competitive advantage in the market. The primary and support activities of Michael Porter's model are described in detail.

Keywords: value chain, strategic management, added value, cost, competition, supply chain.

Zamonaviy globallashuv va yuqori raqobat muhitida korxonalar nafaqat sifatli mahsulot ishlab chiqarishi, balki har bir bosqichda samaradorlikni ta'minlashi shart. Strategik menejmentning asosiy vazifasi — korxonaning raqobat ustunligini aniqlash va rivojlantirishdir. Bu borada 1985-yilda Garvard biznes maktabi professori Maykl Porter tomonidan taklif etilgan “Qadriyatlar zanjiri” (Value Chain) modeli hamon eng dolzarb metodologiya hisoblanadi [1].

Qadriyatlar zanjiri — bu xomashyoni tayyor mahsulotga aylantirish va uni iste'molchiga yetkazish bilan bog'liq bo'lgan barcha faoliyat turlarining tizimli majmuasidir. Ushbu zanjirning har bir bo'g'ini yakuniy mahsulot qiymatiga o'z hissasini qo'shadi [2].

Strategik menejment sohasidagi eng kuchli tahliliy vositalardan biri — Maykl Porter tomonidan ishlab chiqilgan “Qadriyatlar zanjiri” (Value Chain) modelidir. M.Porter korxonaga faoliyatini ikkita asosiy guruhga ajratadi:

1. Asosiy faoliyat turlari (Primary Activities).

Bu jarayonlar mahsulotni yaratish, sotish, yetkazib berish va sotishdan keyingi xizmat ko'rsatish bilan bevosita bog'liq:

- Kirish logistikasi (Inbound Logistics). Xomashyo va materiallarni qabul qilish, saqlash va ichki taqsimlash. Bu yerda samaradorlik ta'minotchilar bilan ishlash tezligiga bog'liq.
- Operatsiyalar (Operations). Xomashyoni tayyor mahsulotga aylantirish jarayoni (ishlab chiqarish, yig'ish, qadoqlash).
- Chiqish logistikasi (Outbound Logistics). Tayyor mahsulotni omborga joylashtirish va mijozlarga yetkazib berish (distribyusiya).
- Marketing va sotuv (Marketing & Sales). Iste'molchilarni mahsulot haqida xabardor qilish va xarid qilishga undash (reklama, narx siyosati, sotuv kanallari).
- Servis (Service). Mahsulot sotilgandan keyingi xizmatlar (o'rnatish, ta'mirlash, qo'llab-quvvatlash). Bu mijoz sodiqligini oshiradi.

2. Yordamchi faoliyat turlari (Support Activities).

Ushbu faoliyat turlari asosiy jarayonlarning uzluksizligini va samaradorligini ta'minlaydi [3]:

- Xaridlar (Procurement). Faqat xomashyo emas, balki texnika, binolar va boshqa resurslarni sotib olish jarayoni.
- Texnologik rivojlanish (Technology Development). Ilmiy-tadqiqot ishlari (R&D), yangi mahsulot dizayni, ishlab chiqarishni avtomatlashtirish va IT yechimlar.
- Inson resurslarini boshqarish (HR Management). Xodimlarni yollash, o'qitish, motivatsiya berish va rivojlantirish.
- Firma infratuzilmasi (Firm Infrastructure). Umumiy boshqaruv, rejalashtirish, moliya, buxgalterlik hisobi va huquqiy ta'minot.

Korxonaning asosiy va yordamchi faoliyat turlari 1-jadval

Mezon	Asosiy faoliyat (Primary Activities)	Yordamchi faoliyat (Support Activities)
Mahsulot bilan aloqasi	Mahsulotni yaratish, sotish va yetkazib berish bilan bevosita bog'liq	Asosiy faoliyatning uzluksiz ishlashini ta'minlash uchun zarur
Misollar	Ishlab chiqarish, marketing, servis, logistika	HR (xodimlar), IT (texnologiya), xaridlar, infratuzilma
Strategik roli	Xarajatlarni bevosita boshqarish va sotuvni amalga oshirish	Innovatsiyalar va boshqaruv sifati orqali samaradorlikni oshirish
Qiymat yaratish usuli	Mahsulotning jismoniy shakli va uning bozordagi mavqeyi orqali	Intellektual mulk va resurslarni boshqarish sifati orqali

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 2-son 2026 yil

Strategik menejmentda ushbu model shunchaki ro‘yxat emas, balki tahlil vositasidir. U ikkita asosiy strategik yo‘nalishni aniqlashga yordam beradi [4]:

- Xarajatlar ustunligi (Cost Advantage). Zanjirning har bir bo‘g‘inida xarajatlarni kamaytirish imkoniyatlarini topish. Masalan, logistikani optimallashtirish yoki energiya tejamon texnologiyalarni joriy etish.

- Differensiatsiya (Differentiation). Raqobatchilardan ajralib turish uchun zanjirning qaysidir bo‘g‘inida noyob qiymat yaratish. Masalan, brendning kuchli marketingi yoki yuqori darajadagi servis xizmati.

O‘rganish va tahlil jarayonida “Qadriyatlar zanjiri” (Value Chain) va “Ta’minot zanjiri” (Supply Chain) tushunchalari almashtirib yuboriladi. Biroq, strategik jihatdan ular farq qiladi. “Ta’minot zanjiri” mahsulotning jismoniy harakatiga (logistikaga) e’tibor qaratsa, Qadriyatlar zanjiri korxonaga foyda keltiradigan va mijoz uchun ahamiyatli bo‘lgan “qiymat”ga e’tibor qaratadi [5].

“Qadriyatlar zanjiri” va “Ta’minot zanjiri”ning farqi

2-jadval

Taqqoslash asosi	Ta’minot zanjiri (Supply Chain)	Qadriyatlar zanjiri (Value Chain)
Asosiy maqsad	Mahsulotni ta’minotchidan mijozga yetkazib berish samaradorligi	Har bir bosqichda qo‘shimcha qiymat yaratish orqali raqobat ustunligiga erishish
Diqqat markazi	Xarajatlarni kamaytirish va logistika tezligi	Mijoz uchun qiymat yaratish va mahsulotni differensiatsiya qilish
Jarayon yo‘nalishi	Ta’minotchi- Ishlab chiqaruvchi - Mijoz	Mijoz ehtiyoji — Strategik faoliyat — Foyda
Natija	Mijozning talabini qondirish	Bozorda noyob o‘rin egallash va yuqori rentabellik

Iqtisodiyotning globallasuvi, boshqaruvning turli-tumanligi, raqamli iqtisodiyotning tobora kengayib, chuqur kirib borishi “Qadriyatlar zanjiri”ning transformatsiyasiga sabab bo‘lmoqda. Bugungi kunda raqamli texnologiyalar ushbu modelni o‘zgartirmoqda. “Virtual qadriyatlar zanjiri” tushunchasi paydo bo‘ldi [6]. Masalan:

- Big Data yordamida mijozlar ehtiyojini oldindan prognoz qilish (Marketing bo‘g‘inini kuchaytiradi).
- Robototexnika yordamida ishlab chiqarish tezligini oshirish (Operatsiyalar bo‘g‘ini).
- E-commerce orqali to‘g‘ridan-to‘g‘ri sotuvlarni yo‘lga qo‘yish (Chiqish logistikasi xarajatlarini kamaytiradi).

An’anaviy va raqamli qadriyatlar zanjiri

3-jadval

Faoliyat bo‘g‘ini	An’anaviy yondashuv	Raqamli (Digital) yondashuv
Operatsiyalar	Inson mehnati va mexanik boshqaruv	AI (sun’iy intellekt) va avtomatlashtirilgan robotlar
Marketing	Ommaviy reklama (TV, bannerlar)	Targetlagan reklama va Big Data tahlili
HR boshqaruvi	Qog‘ozbozlik va an’anaviy suhbatlar	Raqamli ta’lim platformalari va masofaviy boshqaruv
Mijozlarga xizmat	Telefon qo‘ng‘iroqlari va servis markazlari	Chat-botlar va 24/7 virtual qo‘llab-quvvatlash

Korxonalar rahbarlari va strateglari “Qadriyatlar zanjiri”ni tahlil qilishda quyidagi bosqichlarni bosib o‘tishlari lozim:

1. Faoliyatni dekompozitsiya qilish. Korxonadagi barcha ishlarni kichik jarayonlarga bo‘lib chiqish.

2. Xarajatlarni taqsimlash. Har bir jarayonga qancha mablag‘ sarflanayotganini aniqlash.

3. Qiymat drayverlarini topish. Qaysi jarayon mijoz uchun eng muhim ekanligini belgilash.

4. Zanjirlar-aro bog‘liqlikni optimallashtirish. Masalan, agar dizayn (Texnologik rivojlanish) bosqichida xato bo‘lsa, bu servis xarajatlarini oshiradi. Bu bog‘liqlikni to‘g‘rilash strategik yutuqdir.

“Qadriyatlar zanjiri” modeli strategik menejmentning «rentgen» apparatiga o‘xshaydi. U korxonada ichidagi yashirin imkoniyatlarni va zaif nuqtalarni ko‘rsatib beradi. Raqobat ustunligiga faqatgina zanjirning har bir elementi bir-biri bilan uyg‘unlashgan va mijoz uchun maksimal qiymat yaratishga yo‘naltirilgan taqdirdagina erishiladi. Mazkur modelni muntazam tahlil qilish korxonaga nafaqat bozorda omon qolish, balki soha yetakchisiga aylanish imkonini beradi.

Maykl Porterning “Qadriyatlar zanjiri” modeli zamonaviy strategik menejmentda korxonaning ichki imkoniyatlarini baholash va raqobatbardoshligini oshirishda eng ishonchli vosita bo‘lib qolmoqda. Ushbu model korxonada faoliyatini shunchaki alohida bo‘limlar yig‘indisi emas, balki bir-biri bilan chambarchas bog‘langan qiymat yaratish jarayonlari tizimi sifatida tahlil qilish imkonini beradi. Raqobat ustunligiga erishish uchun korxonada nafaqat asosiy ishlab chiqarish bo‘g‘inlarini, balki yordamchi xizmatlarni ham yagona strategik maqsadga yo‘naltirishi shart. Bugungi raqamli transformatsiya davrida “Virtual qadriyatlar zanjiri” elementlarini, xususan, Big Data va sun‘iy intellekt texnologiyalarini joriy etish operativ samadorlikni oshirish va mijoz uchun noyob qiymat yaratishning asosiy omiliga aylandi. Shunday qilib, mazkur modelni muntazam tahlil qilish rahbariyatga resurslarni oqilona taqsimlash, yashirin xarajatlarni kamaytirish va global bozorda mustahkam mavqega egallash uchun aniq strategik yo‘l xaritasini taqdim etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Porter, M. E. (1985). *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. New York: Free Press. – P. 33-40.
2. Каплинский Р., Моррис М. Руководство по исследованию цепочек накопления стоимости. – ИДРС, 2001. – С. 4-12.
3. Wheelen, T. L., & Hunger, J. D. (2017). *Strategic Management and Business Policy: Globalization, Innovation and Sustainability*. 15th Edition. Pearson. – P. 154-158.
4. Barney, J. B., & Hesterly, W. S. (2018). *Strategic Management and Competitive Advantage: Concepts and Cases*. Pearson Education. – P. 210.
5. Christopher, M. (2016). *Logistics & Supply Chain Management*. 5th Edition. Pearson UK. – P. 13-17.
6. Rayport, J. F., & Sviokla, J. J. (1995). "Exploiting the Virtual Value Chain". *Harvard Business Review*. November-December issue.
7. Porter, M. E. (1998). *On Competition*. Boston: Harvard Business School Press.
8. Hitt, M. A., Ireland, R. D., & Hoskisson, R. E. (2020). *Strategic Management: Concepts and Cases: Competitiveness and Globalization*. Cengage Learning.
9. Shank, J. K., & Govindarajan, V. (1993). *Strategic Cost Management: The New Tool for Competitive Advantage*. Free Press.
10. Gereffi, G., & Fernandez-Stark, K. (2016). *Global Value Chain Analysis: A Primer*. Duke University, Center on Globalization, Governance & Competitiveness.
11. Barney, J. B. (1991). Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. *Journal of Management*.